

Ερωτήσεις και απαντήσεις: Η Επιτροπή απαντά στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών για το glyphosate και εξαγγέλλει περισσότερη διαφάνεια στις επιστημονικές αξιολογήσεις

Στρασβούργο, 12 Δεκεμβρίου 2017

Για ποιον λόγο δεν προέβη η Επιτροπή σε απαγόρευση του glyphosate;

Επί του παρόντος δεν υπάρχουν ούτε επιστημονικοί ούτε νομικοί λόγοι που να δικαιολογούν την απαγόρευση του glyphosate. Ύστερα από μια ολοκληρωμένη και διαφανή επιστημονική διαδικασία, κατά την οποία δημοσιοποιήθηκαν πάνω από 6 000 σελίδες επιστημονικής αξιολόγησης, η εκτίμηση κινδύνου της ΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το glyphosate (γλυφοσάτη) ούτε προκαλεί καρκίνο ούτε, όταν χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες της ορθής γεωργικής πρακτικής, συνιστά μη αποδεκτό κίνδυνο για το περιβάλλον. Μετά από αυτή την ενδελεχή επιστημονική αξιολόγηση όλων των διαθέσιμων στοιχείων σχετικά με το glyphosate και ύστερα από θετική ψήφο των εκπροσώπων των κρατών μελών στις 27 Νοεμβρίου 2017[1], η Επιτροπή ενέκρινε σήμερα ανανέωση της έγκρισης του glyphosate για 5 έτη.

Οι εθνικές αρχές του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας, καθώς και η κοινή συνεδρίαση FAO-ΠΟΥ για τα κατάλοιπα φυτοφαρμάκων (JMPR) **έχουν καταλήξει στο ίδιο συμπέρασμα**. Μόνο ένας οργανισμός —ο Διεθνής Οργανισμός Ερευνών για τον Καρκίνο (IARC)— έχει διαφορετική άποψη όσον αφορά την αξιολόγησή του για πιθανή σύνδεση μεταξύ του glyphosate και του καρκίνου στον άνθρωπο.

Επιπλέον, από την εκτίμηση επιπτώσεων που διεξήγαγε η ΕΕ για το glyphosate στο περιβάλλον δεν ανέκυψαν στοιχεία τα οποία να δείχνουν υποβάθμιση του οικοσυστήματος από το glyphosate, όταν αυτό χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους όρους της άδειας και σύμφωνα με την ορθή γεωργική πρακτική. Ωστόσο, η Επιτροπή θα απαιτεί από τα κράτη μέλη να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στους κινδύνους για τη βιοποικιλότητα κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων για την αδειοδότηση προϊόντων που περιέχουν glyphosate καθώς και στην προστασία κατά τη χρήση από μη επαγγελματίες.

Τέλος, υπάρχει νομική υποχρέωση για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να απαντά σε αιτήσεις για έγκριση / ανανέωση της έγκρισης, λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων της εκτίμησης κινδύνου της ΕΕ.

Ποιο είναι το καθεστώς για το glyphosate στην ΕΕ σήμερα;

Στις 27 Νοεμβρίου 2017 τα κράτη μέλη της ΕΕ [ψήφισαν υπέρ](#) της πρότασης της Επιτροπής για πενταετή ανανέωση της έγκρισης, η οποία εκδίδεται σήμερα από την Επιτροπή. Η έγκριση αυτή ακολουθεί την πρωτοβουλία του προέδρου Γιούνκερ να συζητηθεί το θέμα πολλές φορές στο σώμα των επιτρόπων, που είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί η διάρκεια της πρότασης ανανέωσης από τα 15 στα 5 έτη, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το τελευταίο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να εξασφαλιστεί η υποστήριξη από όσο το δυνατόν περισσότερα κράτη μέλη. Εναπόκειται πλέον στα κράτη μέλη να επαναξιολογήσουν όλα τα προϊόντα με βάση το glyphosate που είναι διαθέσιμα στην επικράτεια τους.

Γιατί γίνεται ανανέωση για 5 και όχι για 15 χρόνια;

Ενώ τα 15 έτη είναι η περίοδος που προτείνει συνήθως η Επιτροπή για την ανανέωση της έγκρισης δραστικής ουσίας όταν πληρούνται όλα τα κριτήρια έγκρισης, το glyphosate δεν είναι συνήθης περίπτωση.

Εκτός από τα αποτελέσματα των επιστημονικών αξιολογήσεων του glyphosate που διεξήχθησαν σε επίπεδο ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων ([EFSA](#)), τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων ([ECHA](#)) και τα κράτη μέλη, λήφθηκαν υπόψη κι άλλοι θεμιτοί παράγοντες κατά τον καθορισμό της κατάλληλης περιόδου ανανέωσης. Παρότι υπάρχουν ήδη πολλά στοιχεία για το glyphosate, νέα στοιχεία σχετικά με αυτή τη δραστική ουσία δημοσιεύονται με εξαιρετικά υψηλό ρυθμό σε σύγκριση με άλλες δραστικές ουσίες.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ενδεχόμενο να σημειωθούν ταχείες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις στο άμεσο μέλλον κατά την απόφασή της για τη διάρκεια της περιόδου έγκρισης του glyphosate, συνεκτιμώντας επίσης το γεγονός ότι το glyphosate είναι το πιο διαδεδομένο ζιζανιοκτόνο στην ΕΕ.

Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της τα τελευταία μη δεσμευτικά ψηφίσματα που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η απόφαση που εγκρίθηκε σήμερα επισήμως, έλαβε επίσης υπόψη με μεγάλη προσοχή την 4η [Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών](#) (ΕΠΠ).

Τι συμβαίνει με τα προϊόντα με βάση το glyphosate, όπως το Roundup; Εγκρίνονται εκ νέου αυτόματα κι αυτά;

Όχι. Αυτό εναπόκειται στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την έγκριση και τη χρήση στο έδαφός τους φυτοπροστατευτικών προϊόντων («φυτοφάρμακα») που περιέχουν δραστικές ουσίες.

Μόνο η έγκριση δραστικών ουσιών συμφωνείται σε επίπεδο ΕΕ. Ο επιμερισμός της ευθύνης βασίζεται στην αρχή της επικουρικότητας και λαμβάνει υπόψη τις διαφορές στις κλιματικές, αγρονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες στα κράτη μέλη.

Μετά την ανανέωση του glyphosate, τα κράτη μέλη πρέπει να επαναξιολογήσουν όλα τα υφιστάμενα εγκεκριμένα προϊόντα που περιέχουν την εν λόγω δραστική ουσία — όπως το Roundup. Αν οι κάτοχοι της έγκρισης ζητήσουν από τις εθνικές αρχές να διατηρήσουν τις προηγούμενες άδειες, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αποφασίσουν να εισαγάγουν περιορισμούς ή απαγορεύσεις για κάποια ή όλα τα προϊόντα αυτά, όταν αυτό δικαιολογείται με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν τις συγκεκριμένες περιστάσεις στην επικράτειά τους.

Δείτε πώς εγκρίνονται τα φυτοφάρμακα στην ΕΕ:

<http://ec.europa.eu/assets/sante/food/plants/pesticides/lop/index.html>

Τι σκοπεύει να πράξει η Επιτροπή για να αυξηθεί η πρόσβαση του κοινού στις επιστημονικές μελέτες που υποβάλλονται από τον βιομηχανικό κλάδο;

Η Επιτροπή συμφωνεί πλήρως ότι η διαφάνεια στις επιστημονικές αξιολογήσεις και τη λήψη αποφάσεων είναι καίριας σημασίας για την εξασφάλιση της εμπιστοσύνης στο κανονιστικό σύστημα ασφάλειας των τροφίμων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα υποβάλει **νομοθετική πρόταση έως την άνοιξη του 2018**, γεγονός που θα αυξήσει περαιτέρω τη διαφάνεια και την ποιότητα των μελετών που χρησιμοποιούνται για την επιστημονική αξιολόγηση των ουσιών. Η πρόταση θα καλύψει αυτές και άλλες συναφείς πτυχές, όπως η διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA).

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή θα εξετάσει δυνατότητες για την αύξηση της διαφάνειας ως προς τις μελέτες που ανατέθηκαν από τον βιομηχανικό κλάδο και για την ενίσχυση της εποπτείας στη διεξαγωγή τέτοιων μελετών. Θα διεξαχθεί προηγουμένως δημόσια διαβούλευση.

Σημαντικό μέρος των μελετών και άλλων στοιχείων που υπέβαλε ο κλάδος παραγωγής για την αξιολόγηση των δραστικών ουσιών είναι ήδη διαθέσιμο δημόσια. Σε αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνονται η περίληψη του φακέλου, η έκθεση αξιολόγησης του κράτους μέλους εισηγητή για την οποία η EFSA πραγματοποιεί δημόσια διαβούλευση, όλα τα σχόλια από τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και την κοινή γνώμη και οι αντίστοιχες απαντήσεις, αξιολόγηση από ομοτίμους, συνεδριάσεις εμπειρογνώμονων και τα συμπεράσματα της EFSA. Στην περίπτωση του glyphosate έχουν κοινοποιηθεί πάνω από 6 000 σελίδες επιστημονικής αξιολόγησης.

Τι συμβαίνει με τη δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησης επιστημονικών μελετών για τα προϊόντα όπως το glyphosate;

Το κόστος μίας μόνο μελέτης κυμαίνεται μεταξύ αρκετών χιλιάδων και αρκετών εκατομμυρίων ευρώ. Η Επιτροπή εξακολουθεί να δεσμεύεται από την αρχή ότι το δημόσιο χρήμα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται για μελέτες που θα βοηθήσουν τον κλάδο παραγωγής να θέσει ένα προϊόν στην αγορά. Παρ' όλα αυτά, η Επιτροπή θα εξετάσει, τους προσεχείς μήνες, αν μπορούν να ληφθούν υπόψη καινοτόμες λύσεις, όπως η χρηματοδότηση ειδικών μελετών από ευρωπαϊκούς οργανισμούς σε περίπτωση σοβαρών αμφιβολιών σχετικά με ουσίες που χρησιμοποιούνται ευρέως. Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί η συμμετοχή δημόσιων εθνικών αρχών και ο εντατικός έλεγχος των μελετών.

Είναι βιώσιμη η τρέχουσα χρήση των φυτοφαρμάκων στην ΕΕ;

Η πολιτική της ΕΕ στοχεύει ήδη στη μείωση της εξάρτησης από τα φυτοφάρμακα και την επίτευξη ενός μέλλοντος χωρίς φυτοφάρμακα, όπως ζητείται από την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών «Η απαγόρευση του glyphosate και η προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος από τα τοξικά φυτοφάρμακα». Οι διοργανωτές της ΕΠΠ ζήτησαν «υποχρεωτικούς στόχους για τη μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων σε επίπεδο ΕΕ, με προοπτική την επίτευξη ενός μέλλοντος χωρίς φυτοφάρμακα».

Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια και υπεύθυνα για τη (βιώσιμη) χρήση φυτοφαρμάκων στην επικράτειά τους. Ταυτόχρονα, η εφαρμογή της οδηγίας για τη βιώσιμη χρήση[2] εξακολουθεί να είναι ανομοιογενής. Όπως προκύπτει από [έκθεση](#) που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2017, παρόλο που όλα τα κράτη μέλη έχουν εγκρίνει εθνικά σχέδια δράσης για τα φυτοφάρμακα, σε πολλές περιπτώσεις με σημαντικές καθυστερήσεις και με τεράστια ανομοιομορφία στην πληρότητα και την κάλυψή τους, **μόνο**

πέντε κράτη μέλη^[3] ορίζουν μετρήσιμους στόχους υψηλού επιπέδου, τέσσερις εκ των οποίων αφορούν τη μείωση του κινδύνου και ένας αφορά τη μείωση της χρήσης.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να ζητά πρόσθετες προσπάθειες από τα κράτη μέλη, όπως η πιστοποίηση και η κατάρτιση των επαγγελματιών χρηστών, των διανομέων και των συμβούλων, οι περιορισμοί σχετικά με την πώληση φυτοφαρμάκων για επαγγελματική χρήση σε πρόσωπα που διαθέτουν πιστοποιητικό, οι αυστηροί όροι για τον χειρισμό και την αποθήκευση των φυτοφαρμάκων, η επιθεώρηση του εξοπλισμού ψεκασμού, μια γενική απαγόρευση του αεροψεκασμού, η μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων σε συγκεκριμένες περιοχές, όπως τα δημόσια πάρκα, η προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και η παροχή πληροφοριών στο ευρύ κοινό.

Η πρόσφατη [ανακοίνωση της Επιτροπής για το μέλλον των τροφίμων και της γεωργίας](#)^[4] αναγνωρίζει την ανάγκη να υποστηριχθούν οι στόχοι της οδηγίας για την ορθολογική χρήση.

Ποιος είναι ο ρόλος της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας;

Η [οδηγία για την ορθολογική χρήση](#) απαιτεί από τα κράτη μέλη να προωθούν την καταπολέμηση των επιβλαβών οργανισμών με χαμηλή εισροή φυτοφαρμάκων, με προτεραιότητα, όπου αυτό είναι δυνατόν, σε μεθόδους χωρίς χημικά μέσα. Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της οδηγίας, αλλά η συμμόρφωση με τις αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας σε ατομικό επίπεδο καλλιεργητή δεν ελέγχεται συστηματικά από τα κράτη μέλη. Παρότι τα κράτη μέλη έχουν λάβει μια σειρά μέτρων ώστε να προωθήσουν τη χρήση της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, αυτό δεν εξασφαλίζει οπωσδήποτε ότι οι τεχνικές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας εφαρμόζονται πράγματι από τους χρήστες. Η [έκθεση](#) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία εξακολουθεί να μην αξιοποιείται επαρκώς από τα κράτη μέλη.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη δεν έχουν ακόμη καθορίσει σαφή κριτήρια προκειμένου να μεριμνήσουν ώστε να εφαρμόζονται από όλους τους επαγγελματίες χρήστες οι γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας. Τα κριτήρια αυτά είναι αναγκαία για να ελέγχεται ότι έχει επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας: η μείωση της εξάρτησης από τα φυτοφάρμακα. Εάν δεν συμβαίνει αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν μέτρα επιβολής.

Με ποιόν τρόπο θα βοηθήσει η Επιτροπή τα κράτη μέλη να μειώσουν τον αντίκτυπο των φυτοφαρμάκων;

Η Επιτροπή θα στηρίξει τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη μεθόδων ώστε να αξιολογείται η συμμόρφωση με τις αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία της γεωργίας της ΕΕ και την αρχή της επικουρικότητας. Η καταπολέμηση επιβλαβών οργανισμών με χαμηλή εισροή φυτοφαρμάκων περιλαμβάνει τη βιολογική γεωργία, η οποία καλύπτει σήμερα το 6,2 % της γεωργικής έκτασης της ΕΕ.

Επίσης, η Επιτροπή καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να αυξηθεί η διαθεσιμότητα των ουσιών χαμηλού κινδύνου. Αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών είναι να έχει διπλασιαστεί από το 2009 ο αριθμός των εγκεκριμένων από την ΕΕ ουσιών φυτοφαρμάκων χαμηλού κινδύνου και/ή μη χημικών ουσιών φυτοφαρμάκων. Για να αυξηθεί περαιτέρω η διαθεσιμότητα των ουσιών χαμηλού κινδύνου, η Επιτροπή έδωσε προτεραιότητα στην αξιολόγηση των δραστικών ουσιών που μπορεί δυνητικά να χαρακτηριστούν χαμηλού κινδύνου στο πλαίσιο του υπό εξέλιξη προγράμματος ανασκόπησης. Με την έκδοση πρόσφατης [νομοθεσίας](#), η Επιτροπή διασαφήνισε τα υπάρχοντα κριτήρια προσδιορισμού και έγκρισης των ουσιών χαμηλού κινδύνου.

Τέλος, η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για τη διάδοση των παραδειγμάτων ορθής πρακτικής στην εφαρμογή, μέσω των ομάδων εργασίας και μέσω της κατάρτισης. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα», θα δοθεί προτεραιότητα στην ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών για την καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή των αρχών βιώσιμης χρήσης.

Μετά την έγκριση των αναθεωρημένων [εθνικών σχεδίων δράσης](#), καθώς και με τις επικαιροποιημένες πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της, μέσω των ελέγχων της και από άλλες πηγές, η Επιτροπή θα καταρτίσει άλλη μια έκθεση, το 2018, σχετικά με τη χρήση των φυτοφαρμάκων.

Πώς θα μετρηθεί η πρόοδος στην εφαρμογή της οδηγίας για ορθολογική χρήση των φυτοφαρμάκων;

Προκειμένου να παρακολουθούνται οι τάσεις μείωσης των κινδύνων από τη χρήση φυτοφαρμάκων σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή θα θεσπίσει **εναρμονισμένους δείκτες κινδύνου**, επιπλέον των υφιστάμενων εθνικών δεικτών κινδύνου. Αυτοί οι δείκτες θα δώσουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να προσδιορίζει την αποτελεσματικότητα των μέτρων κατά την εκτίμηση των μελλοντικών επιλογών πολιτικής.

Περισσότερες πληροφορίες:

Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών: «[Η απαγόρευση του glyphosate και η προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος από τα τοξικά φυτοφάρμακα](#)»

Δελτίο Τύπου [Glyphosate \(γλυφοσάτη\): Η Επιτροπή απαντά στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών και εξαγγέλλει περισσότερη διαφάνεια στις επιστημονικές αξιολογήσεις](#)

[1] Στην επιτροπή προσφυγών, στις 27 Νοεμβρίου 2017, διατυπώθηκε θετική γνώμη από τα κράτη μέλη, καθώς 18 κράτη μέλη (65,71 % του πληθυσμού της ΕΕ) ψήφισαν υπέρ της ανανέωσης, 9 κράτη μέλη ψήφισαν κατά (32,26 %) και 1 κράτος μέλος (2,02 %) απείχε.

[2] https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides_en

[3] Τέσσερα κράτη μέλη έχουν στόχους μείωσης του κινδύνου (Βέλγιο, Δανία, Ελλάδα και Γερμανία) και ένα (Γαλλία) έχει στόχο μείωσης της χρήσης.

[4] COM (207) 713

MEMO/17/5192

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Anca PADURARU](#) (+ 32 2 299 12 69)

[Aikaterini APOSTOLA](#) (+32 2 298 76 24)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)